

Via Ferrata – železna pot

MED PLAZENJEM IN PLEZANJEM

GORNIŠKA DISCIPLINA – “FERATE” IZVIRA IZ ITALIJE, IZ ROJSTNEGA KRAJA FERAT, DOLOMITOV. OD TOD TUDI IME »VIA FERRATA« (ŽELEZNA POT). BOLJ SLOVENSKO JIH IMENUJEMO ZAVAROVANA PLEZALNA POT, LAHKO TUDI PLEZALNA POT (PP).

Dandanes je feratanje zelo popularna športna disciplina. Z razvojem športnih ferat, katere so lahko dostopne, krajše, kar pa ne pomeni, da niso zahtevne, se lahko na ferato odpravimo popoldne po službi in je prijetna oblika rekreacije. Seveda potrebujemo opremo za ferate (samovarovalni sistem, plezalni pas, čelado, rokavice so zelo dobrodošle in primerno obutev). Ter znanje, da bo naše feratanje varno. K temu se vrnemo še kasneje. Zahtevnost ferate se ocenjuje s črkami, od najlažje A, do najtežje G.

Pri »ferati« A običajno ne potrebujemo samovarovalnega kompleta. Z **oceno A** so označeni predeli na zavarovani planinski poti, kjer je odsek poti za varnost opremljen z jeklenicami in klini. To je večina zahtevnih zavarovanih planinskih poti pri nas. Ferata z **oceno B** je lažja, primerna za začetnike. Opremljena je z vso potrebno »železnino« in tako je napredovanje lahko in uživaško. Tu je potrebna oprema za feratanje. **Ocena C**, že preide na »prave« ferate. Kljub temu, da ocena C

sodi že v kategorijo težjih ferat, je še vedno primerna za večino od nas. Potrebno je že nekaj moči v rokah in celem telesu, a takšne napore povprečen pohodnik, gornik zmore brez večjih težav. V ferato z **oceno D** se moramo podati že malce fizično pripravljeni. Ocena D pomeni težjo športno ferato, kjer se srečami s previsnimi odseki, z odseki le z jeklenico in brez jeklenih opor za noge. Za **oceno E** moramo biti fizično že kar dobro pripravljeni. Previsnih odsekov je več oz. so daljši, opor za noge ni ali jih je zelo malo, zato je moč rok in celotnega telesa pomembna. To so zelo težke ferate in plezalne izkušnje pridejo še kako prav. **Oceni F in G** pomenita najtežje ferate. Previsni odseki so zelo dolgi, lahko je tudi streha. Plezalno znanje je njuno potrebno in tudi znanje vrvene tehnike. Ferate te zahtevnosti so precej redke, pri nas jih nimamo. Verjetno najtežja ferata na svetu je Extraplo-mix na Kanarskih otokih (Gran Canaria). Nastala je leta 2012, ima oceno G. Priporočljivo je obvladati VII plezalno stopnjo. Pozorni moramo biti, da noge ves čas ostajajo v stiku z jeklenico. Ko obvisijo v zraku ... skorajda ni več pomoči. Nazaj k lepemu, nazaj k nam! Pri nas je na voljo že kar nekaj lepih športnih ferat za popoldanske užitke. Ravno pravi čas, da si pogledamo kam jo bomo mahnili v letošnji sezoni. Nekaj predlogov tistih najbolj slavni domačih ferat:

FERATA HVADNIK (GOZD MARTULJEK)

Zelo lepa ferata, mestoma opremljena z visečimi mostovi, da lahko prečimo sotesko. Ferata poteka po soteski potoka Hladnik in je izjemna dogodivščina ko večkrat prečimo deročo vodo ali plezamo po jeklenici, speljani po gladki skali nad vodo. Nudi

prijeten hlad v vročih poletjih. Na vrhu nas nagradi z izjemnim razgledom na Martuljško skupino. Zahtevnost: srednja (ocena B, mestoma C), primerna za skoraj vsakogar. Preplezamo cca 250 m višinske razlike in potrebujemo cca 2-3 ure.

FERATA JERM'N - JERMAN (GOZD MARTULJEK)

Lepa, a zahtevna ferata. Poslastica za večše feratarje v vročih poletnih dneh. Že sam začetek do Jermanovega slapu nam postreže oceno D. Nato prečimo slap čez viseči most in nato se nadaljuje težji del, ves čas z oceno D, mestoma E. Višje nam ferata postreže še en viseči most. Prava športna ferata! Preplezamo cca 280 m višinske razlike in potrebujemo cca 2 uri.

FERATA MOJSTRANA

Tu najdemo dve ferati, eno precej lahko in eno malce zahtevnejšo. Obe se nahajata skorajda sredi vasi, nasproti Slovenskega Planinskega muzeja (tu je tudi parkirišče). Prva, lažja, Aljaževa pot, je primerna za začetnike (ocena B). Druga, težja, Pot mojstranskih veric, je za malce bolj večše feratarje (ocena C, mestoma D). Na vrhu nas pričaka pomanjšana kopija Aljaževega stolpa. Preplezamo cca 180 m višinske razlike in potrebujemo cca 2 uri.

FERATA OŽARJENI KAMEN (BOHINJSKO JEZERO)

Lepa ferata, po razu, nudi čudovite razglede na Bohinjsko jezero. Tukaj smo lahko tudi sredi poletja sami, le malce nad jezero se moramo povzpeti. A pazljivo, ker je ferata izpostavljena, jeklenica tanjša kot smo vajeni, nas sonce lahko precej zdela, jeklenica pa je vroča (skoraj obvezne rokavice). Tudi skala je malce razdrapana

BOREAL

in krušljiva. Sodi v skupino težjih ferat - ni primerna za začetnike. A celotno ferato se nam ponuja čudovit razgled. Preplezamo cca 300 m višinske razlike in potrebujemo cca 3 ure. Zahtevnost: težja ferata z oceno C, mestoma D.

FERATA SPODNJI PLOT (ZELENICA)

Naša najtežja ferata ima malce daljši dostop, kot smo vajeni za športne ferate. Iz Ljubelja se moramo povzpeti do Doma na Zele-nici in še malce naprej. Ferata se začne s težavnostjo D in se višje razcepi. Lahko izbiramo lažjo ali težjo varianto. Levi krak je lažji, ocenjen z oceno B-C (ne pozabimo začetka D). Desni krak ima kar nekaj mest z oceno E. Priporočljivo je obuti plezalko in tudi dodatna popkovina za vmesno počivanje pride prav. Preplezamo »le« cca 90 m višinske razlike in potrebujemo cca 4 ure.

FERATA ČEŠKA KOČA (JEZERSKO)

Težja ferata nad čudovitim Jezerskim. Prvi, težji del lahko »obvo-zimo« in se podamo le v zgornji del. Spodnji del se začne z oceno C-D, nato malce predaha in najtežji del, previsni del, z oceno E. Nad tem previsom se nato priključi »obvoz«. Kljub temu, da vrhnji del ni več tako težak, je še vedno zahteven in se ponaša z oceno C. Ferata ni primerna za začetnike. A nudi lepo plezanje in prijeten zaključek na Češki koči. Preplezamo cca 300 m višinske razlike in potrebujemo cca 3 ure.

GONŽARJEVA PEČ (VINSKA GORA)

Velja za prvo ferato pri nas. Je kratka in jedrnata. Preplezali bomo cca 130 m višinske razlike in potrebovali bomo cc 1 uro. Ferata velja za zahtevno (ocena D-E).

FERATA LISCA (POSAVNJE)

Prijetna športna ferata s malce težjim zaključkom. Večji del ferate je ocenjen B-C, zadnjih nekaj metrov C-D (ta težji del lahko tudi »obvozimo« po levi). Preplezamo cca 130 m višinske razlike in potrebujemo cca 2-3 ure. Sama ferata nam nudi lepe razglede na dolino Save.

OTMARJEVA FERATA (GRADIŠKA TURA)

Izjemno lepa, razgledna ferata v pogorju Nanosa. V preteklosti bolj znana kot Furlanova pot. Opremljena je odlično. Težavnosti ocene B in nekaj malega ocene C. Ferata ni zahtevna, a užitki so lepši, če imamo nekaj predznanja. Je pa Gradiška tura precej ob-skana ferata in mogoče je obisk le te med tednom bolj primeren kot za vikend.

Nekaj namigov za letošnje feratanje na domačih tleh imate. Naslednjič še kaj o zavarovanih planinskih poteh kot Hanzova pot na Prisank, pot čez Plemenice mogoče kaj o najlepših feratah v Dolomitih. Vsekakor pa še kaj o varnosti in sami dejavnosti.

Srečno pot!